

* نگاه کلی

در نگاه کلی، این آزمون دارای کیفیتی بالاتر از آزمون‌های مشابه در چندسال گذشته ارزیابی می‌شود و با وجود دو تا سه پرسش نادرست و سلیقه‌ای، شمار پرسش‌های ابتکاری و مناسبش به اندازه‌ای بود که بتوان آنرا برای محک زدن توانایی فعلی شما عزیزان در درس ادبیات معیاری مناسب به حساب آورد؛ البته خوب باید دقت داشته باشید که توانایی‌تان در حال حاضر.

شما در مدت باقی‌مانده تا آزمون سراسری، می‌توانید بین ۱۰ تا ۳۰ درصد بر درصد فعلی‌تان بیفزایید و اگر بخواهم خیلی کوتاه و فشرده برنامه‌ای برای رسیدن به این هدف به شما پیشنهاد دهم، بهترین کار اولویت‌بندی مباحث در این مقطع از زمان است: (از هر موردی که قبلاً مطالعه کرده‌اید، بگذرید و به اولویت‌های بعدی بپردازید.)

۱. خواندن فصل اول کتاب تناسب مفهومی (نشر دریافت)
۲. خواندن تاریخ ادبیات بر اساس روشی که در جلد دوم کتاب همایش ادبیات آمده‌است و توجه دقیق به نکته‌های یادشده در آن کتاب.
۳. خواندن واژه‌ها بر اساس روش ارائه شده در کتاب املا و لغت (نشر دریافت)
۴. خواندن فصل دوم و سوم کتاب تناسب مفهومی
۵. خواندن نکات املا از کتاب املا و لغت (نشر دریافت)
۶. خواندن زبان فارسی از جلد اول کتاب همایش ادبیات و حل تست از کتاب آموزشی زبان فارسی نشر دریافت
۷. خواندن آرایه‌های ادبی از جلد اول کتاب همایش ادبیات و حل تست‌های آرایه‌ی سایت دریافت (تست‌های دوه‌ای)
۸. خواندن فصل اول کتاب همایش ادبیات (جلد دوم)
۹. حل تست‌های آرایه‌ای آزمون سراسری از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱ و آزمون‌های خارج از کشور
۱۰. حل مابقی تست‌های دوره‌ای سایت نشر دریافت و تست‌های کتاب ۵ (اندیشه‌ی فائق) و آزمون‌های آزمایشی تعاونی سنجش، گاج، قلم‌چی و گزینه‌ی ۲ در دو تا سه سال اخیر
۱۱. امیدواری به درصد بالای ۷۰ در آزمون سراسری!

* پرسش‌های ابتکاری و نو

شماره پرسش	توضیح
۴	برای اولین بار است که نوع تلمیح (اشاره به آیه‌ی قرآن، داستانی تاریخی، افسانه‌ی عامیانه یا ...) مورد پرسش قرار گرفته‌است.
۹	تشخیص نوع جمله‌ای که فعلش حذف شده‌است (آخرین جمله این عبارت) نکته‌ی جالب و تازه‌ای است.
۱۷	اگر دانش‌آموزی تعریف فابل (افسانه‌هایی از زبان حیوانات) را به یاد داشته‌باشد، به سادگی می‌تواند گزینه‌ی ۴ را انتخاب‌کند اما این ماجرا چیزی از ارزش و ابتکاری بودن این تست نمی‌کاهد.

* پرسش‌های دشوار یا وقت‌گیر

شماره پرسش	توضیح
۲	آثار «جلال رفیع» و «عبدالحسین وجدانی» (فصل ششم کتاب ادبیات سال دوم) را با دقت به‌خاطر بسپارید.
۳	ضمانت‌کردن «زمین» چندان رایج و مفهوم نیست؛ پس باید ترکیب «ضمانت ضمین» را پذیرفت؛ ضمین: ضمانت‌کننده
۵	تشخیص «ایهام» در این بیت کار دشواری بود. ردکردن مجاز هم از عهده‌ی دانش‌آموزانی برمی‌آید که مباحث علم بیان را مفهومی و پایه‌ای آموخته‌باشند نه حفظی و سرسری.
۶	تشخیص این نکته که بیت «ج» فقط بر اهمیت «شور عاشقانه» تأکید دارد نه تقابل عشق و عقل به درک و اعتماد به‌نفس ادبی نیاز دارد!
۱۰	واژه‌های ساده‌ی یادشده در پایین صفحه‌ی دوم درس ساختمان واژه (۱) را از کتاب درسی سال سوم با دقت تمام بخوانید.
۱۲	روش تشخیص انواع ترکیب‌های اضافی به‌طور کامل در جلد نخست از کتاب همایش ادبیات آمده‌است.
۱۶	نفاذ به معنای «نفوذ کردن، جاری شدن فرمان، جریان یافتن کار» در کتاب درسی نیامده‌است، اما جزء واژه‌هایی است که در آزمون‌های سراسری سال‌های گذشته در تست‌های املا مطرح شده‌بود.
۲۱	چون برخی از واژه‌های مطرح‌شده در این پرسش از متن درس‌ها انتخاب شده‌بودند، نه واژه‌نامه‌ی پایان کتاب، کار را کمی دشوار می‌کرد. (واژه‌های داخل متن چهار کتاب درسی منبع آزمون سراسری در کتاب املا و لغت استخراج و معنا شده‌است.)
۲۲	تست بسیار دشوار (و درواقع ستم‌گرانه‌ای) است از اعلام سال سوم دبیرستان.
۲۴	معنای بیت چهارم: یار ما تبدیل به غریبه شد و روزگار ما به‌هم ریخت. آنچه بر سر ما آمد (بر اثر نامهربانی یار) رزق و روزی کافر هم نشود. (از کافران هم به‌دور آنچه بر ما گذشت!)

* پرسش‌های غیراستاندارد یا نادرست

شماره پرسش	توضیح
۱۱	<p>درست است که تنوین از زبان تازی وارد زبان پارسی شده‌است، اما کارکرد آن در زبان دری متفاوت است با کارکرد آن در زبان عربی. تنوین در فارسی امروز تکواژی قیدساز است:</p> <p>حقیقت (اسم) ← حقیقتاً (قید) // شخص (اسم) ← شخصاً (قید) و ... (صدها نمونه‌ی دیگر)</p> <p>بنابراین هم‌چنان‌که «ات» جمع یا «یت» وندهایی راه یافته از زبان عربی به زبان فارسی هستند، اما آن‌ها را به دلیل کاربرد فراوان در زبان فارسی در شمار تکواژهای دستوری قرار داده‌ایم، تنوین نیز از این قاعده مستثنا نیست. (حتم دارم که نظر استاد عمرانی نویسنده‌ی محترم کتاب زبان فارسی نیز چنین است.)</p> <p>مشکل دوم این پرسش در شکل تجزیه‌ی واژه‌ی بحث‌انگیز «زندگانی» است که در پاسخ‌نامه به شکل «زند + گانی» تجزیه شده‌است.</p> <p>«زند» دیگر چیست؟ منظور همان «زنده» است یا واژه‌ی تاریخی «زند» به معنای جان در زبان پهلوی؟</p> <p>به هر حال هم در واژه‌نامه‌ی معین (دکتر محمد معین) و هم در واژه‌نامه‌ی سخن (دکتر حسن انوری) «زندگانی» به سه تکواژ «زنده» + «ان» + «ی» تجزیه شده‌است. نظر بنده هم به این تجزیه نزدیک‌تر است زیرا پس‌وند «انی» به اسم‌ها افزوده می‌شود نه صفت‌ها و «زنده» صفت است.</p> <p>(این تست کاملاً سلیقه‌ای و غیر استاندارد ارزیابی می‌شود.)</p>
۱۴	<p>متأسفانه این پرسش کاملاً نادرست است و باید حذف شود. «دریغ» از شبه‌جمله‌ها (صوت‌ها = جمله‌های استثنایی یک‌جزئی) است و شبه‌جمله‌ها نیازی به فعل ندارند.</p>
۱۸	<p>این تست هم صددرصد نادرست است. از معانی اصطلاحی «شاهد» در ادبیات ما «زیبارو» است (زیرا زیبایی زیبارویان <u>شاهدی</u> است بر زیبایی خداوند و آفریننده‌ی آنان)؛ اما هیچ شباهتی به میان زیبارو و شاهد وجود ندارد تا «شاهد» را استعاره از زیبارو بدانیم.</p>

تا آزمون بعدی به فدا می‌سپارمتان!

دکتر هامون سبطی